

Bedömargruppens rapport Trekloverutvärdering kluster 3 Mittuniversitetet

Huvudområde	Examensnivåer
Sociologi	Högskole-, kandidat-, magister- och masterexamen

Bedömargrupp kluster 3

Ordförande/extern bedömare, Ltu:	Elisabeth Berg
Extern bedömare, Su:	Kristina Fjelkestam
Arbetslivsrepresentant:	Eva Källhammer
Utvärderingsansvarige, Miun:	Roine Johansson
Bitr. utvärderingsansvarige, KaU:	Andreas Henriksson
Bitr. utvärderingsansvarige, Lnu:	Anna-Maria Sarstrand Marekovic
Studentrepresentant, Miun:	Pistis Muya
Studentrepresentant, KaU:	Agnes Källgren
Studentrepresentant, Lnu:	Hampus Hörberg

Innehållsförteckning

1 Sammanfattning	2
2 Inledning	3
3 Sociologi	7
3.1 Högskoleexamen.....	9
3.2 Kandidatexamen	13
3.2.1 Samhällsvetarprogrammet, 180 hp.....	18
3.2.2 Personal- och arbetslivsprogrammet, 180 hp	19
3.2.3 Risk- och krishanteringsprogrammet, 180 hp	19
3.2.4 Fristående kurs	20
3.3 Magisterexamen - Magisterprogram i sociologi med inriktning mot forskning, 60 hp	20
3.4 Masterexamen.....	23
4 Bilaga, Valda examensmål	24
Högskoleexamen.....	24
Kandidatexamen	24
Magisterexamen.....	24
5 Bilaga Arbetsprocess och reflektioner över bedömarens arbete	26

1 Sammanfattning

Vid Mittuniversitetet omfattar kluster 3 endast huvudämnet sociologi. Bilden är att utbildningen till största delen fungerar väl. Det finns en tydlig forskningsanknytning, särskilt på två av kandidatprogrammen och på magisternivå. Man har arbetat framgångsrikt med att hålla samman personalen och fördela utbildningarna, trots att ämnet och lärosätet har campus i två städer. Bilden som framträdde vid platsbesöket är att både studenter och lärare är nöjda och uppskattar sina utbildningar.

Studenterna ställs i centrum bland annat genom att lärare anpassar undervisning till de områden som studenterna upplever som svåra. Det tycks också vara lätt för studenter att komma i kontakt med sina lärare. Mittuniversitetet har ett mycket väl genomtänkt magisterprogram som ska framhållas som ett gott exempel, inte minst på hur undervisning kan individanpassas och utbildningen knyts till forskning.

Andelen formellt högskolepedagogiskt utbildade är låg vid ämnet och bedömargruppen anser att en plan måste utarbetas för att komma tillrätta med det problemet. Även om tillgången till den lokala högskolepedagogiska kursen vid Mittuniversitetet är låg, finns motsvarande kurser att läsa på distans från andra lärosäten, särskilt internationellt.

Det erbjuds praktikkurser inom samtliga kandidatprogram, vilket är positivt. Däremot bör ämnet omvärdera att praktikkursen ska vara obligatorisk på Risk- och krishanteringsprogrammet trots att det ej finns praktikplatsgaranti.

Bedömargruppen hoppas att dess synpunkter och rekommendationer ska gagna sociologiämnet vid Mittuniversitetet, och önskar personal och ledning lycka till med fortsatt arbete!

2 Inledning

Inom ramen för ett nytt nationellt system för kvalitetssäkring av högre utbildning ska lärosätena själva svara för kvalitetssäkringen av sina utbildningar. Det innebär att lärosätena formar egna system för kvalitetssäkring som inriktas både på resultat och kvalitetsutveckling. De tre universiteten Karlstads universitet, Mittuniversitetet och Linnéuniversitetet har gått ihop och bildat vad som kallas Treklövern och samverkar kring det nya utvärderingssystemet.

I denna rapportering har Sociologi, (alla tre universitet) Genusvetenskap, (Karlstads universitet och Linnéuniversitetet), Arbetsvetenskap, (Karlstads universitet) och Organisation och ledarskap (Linnéuniversitetet) utvärderats, i vad som kallas Kluster 3. Utvärderingen har koordinerats av Mittuniversitetet och genomförts av en bedömaregrupp bestående av 9 ledamöter:

Bedömaregruppen har träffats fysiskt vid två tillfällen: Upptaktsmöte i Stockholm 15 januari, 2019; och platsbesök genomfördes 21 – 23 maj, 2019 vid mittuniversitetet Östersund. Utöver dessa två möten har även ett kalibreringsmöte skett via Skype 15 februari 2019 med Roine Johansson, sammankallande, Elisabeth Berg ordförande, Kristina Fjelkestam extern ledamot, Andreas Henriksson, intern ledamot och Anna-Maria Sarstrand Marekovic, intern ledamot. Hela bedömaregruppen har utöver detta haft ett Skype möte den 10 maj 2019 inför platsbesöken för diskussion av intervjufrågor till lärosätenas representanter. Utöver dessa träffar har delar av bedömaregruppen träffats via Skype i juni och augusti.

Vid platsbesöken genomfördes intervjuer med 1) programstudenter 2) lärare och programansvariga samt 3) institutionsledning från de olika ämnena vid lärosätet.

Bedömaregruppen redovisar sina bedömningar i en rapport per lärosäte. Varje rapport inleds med en sammanfattning för de utbildningar som har bedömts vid lärosätet och en inledning som är generell och gäller för alla tre lärosäten och de utvärderade utbildningarna. I rapporterna bedöms utbildningskvalitet och det ges rekommendationer som kan bidra till kvalitetsutveckling av de aktuella utbildningarna. I rapporterna lyfts även utbildningarnas starka och svaga sidor. Utvärderingsansvariga och studentrepresentanter har inte deltagit i bedömning av det egna lärosätet.

Bedömaregruppens uppdrag

Bedömaregruppens huvudsakliga uppdrag har varit att bedöma hur alla utbildningar, som leder till examen, säkerställer såväl att studenterna får förutsättningar att nå målen som studenternas faktiska måluppfyllelse. Granskningarna ska också bidra till lärosätenas eget kvalitetsutvecklingsarbete inom utbildningarna. Bedömningarna baseras på fastställda bedömningskriterier och görs utifrån genomläsning och värdering av självvärderingar och studenters självständiga arbeten samt intervjuer med berörda institutionsledningar, studenter och lärare. Utvärderingarna ska ta fasta

på resultat, förutsättningar och processer, liksom sådant kvalitetssäkrings- och kvalitetsutvecklingsarbete, som anges i Standard and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG) samt Högskolelagen (HL) och Högskoleförordningen (HF). I HL och HF specificeras bland annat nationella examensmål samt formella grunder för kvalitetsarbetet, till exempel vad gäller studentinflytande (Anvisningar för bedömargruppen 2016:1). De tre lärosätena har slagit fast att "...syftet med den (utvärderingen) är att med hjälp av externa granskare, såväl kontrollera kvaliteten som generera rekommendationer och därigenom bidra till kvalitetsutveckling". Bedömargruppens rekommendationer blir viktiga förutsättningar för och konstruktiva bidrag till det kvalitetsarbete som bedrivs på respektive lärosäte (Anvisningar för bedömargruppen 2016:2-3).

Arbetsprocess, bedömning och reflektioner

Förarbete: upptaktsmöte och planeringsmöten (via Skype) för att lägga upp arbetet och formulera instruktioner till klustret.

Bedömningsarbete: läsning och bedömning av självvärderingar, självständiga arbeten och andra underlag, samt platsbesök.

Rapport: dra slutsatser och formulera en rapport med en bedömning för respektive lärosäte.

Utvärderingen görs utifrån tre underlag: studenternas självständiga arbeten, självvärderingar samt intervjuer med studenter, ledning och berörda lärare. Självvärderingar ska ge en bred redovisning av utbildningens förutsättningar, processer och resultat. Den ska innehålla en beskrivning utifrån angivna bedömningskriterier samt en analys och värdering i relation till dessa. Självvärderingen ska omfatta alla huvudområden som ingår i klustret och utgå från aktuella förhållanden avseende i första hand den kull som senast gått igenom den utbildning som utvärderas.

Studenternas studiegång ska stå i fokus för utvärderingarna. Det är studenternas lärande, både genom förutsättningar att uppnå utbildningens mål och dess faktiska resultat i form av måluppfyllelse, som bedöms. Bedömningarna ska resultera i konstruktiva bidrag för höjd kvalitet men också signalera för eventuella brister. I en bilaga till det lärosätetsgemensamma grunddokumentet presenteras en matris med de bedömningskriterier som ska vara vägledande för självvärderingar och bedömningsgruppens granskning. Kriterierna är härledda ur ESG, Högskolelag och Högskoleförordning.

Det första underlaget är självständiga arbeten. Bedömargruppen har läst och bedömt självständiga arbeten, totalt 44 uppsatser där målsättningen har varit 5 uppsatser per ämne, men på grund av begränsat antal självständiga arbeten för magister har färre bedömts i dessa ämnen. Arbetslivs- och studentrepresentanter har inte deltagit i denna del av bedömningen vilket också anges i anvisningar för bedömargruppens arbete. Inga arbeten för masterexamen har granskats på grund av för få självständiga

arbeten på denna nivå. De självständiga arbetena har valts ut slumpmässigt där det har funnits flera uppsatser att välja mellan. Där det har varit ett fåtal uppsatser har dock alla bedömts. Ett urval av Höskoleförordningens examensmål användes som underlag för bedömningen av de självständiga arbetena.

Uppsatserna har fördelats mellan fem representanter (två externa och tre interna ledamöter) och respektive lärosätes representant har inte medverkat i bedömningen av självständiga arbeten från det egna lärosätet. Arbetet inleddes med en gemensam läsning av tre uppsatser. Dessa tre valde vi ut under upptaktsmötet den 15 januari. Uppsatserna diskuterades vid ett så kallat kalibreringsmöte via Skype, vissa skillnader framgick, men inte av en sådan karaktär att det bedömdes vara oförenligt med gällande bedömningsgrunder enligt skalan 1-3. Uppsatserna bedömdes enligt måluppfyllelsen vad gäller de tre målen. Därefter har läsningen av resterande 41 uppsatserna fördelats jämnt mellan bedömarna.

Från vardera kategorin kunskap och förståelse, färdighet och förmåga samt värderingsförmåga och förhållningssätt valde bedömargruppen ett eller två examensmål (se bilaga). Måluppfyllelse bedömdes med en poängskala 1–3 enligt följande tabell:

Omdöme	Beskrivning	Kodning i tabell
3	Mycket hög måluppfyllelse	3
2	Hög måluppfyllelse	2
1	Bristande måluppfyllelse	1

Bedömargruppen har enats om att följande mål ska granskas vid bedömningen av de självständiga arbetena på alla examensnivåer (siffrorna refererar till den ordning som de olika delmålen redovisas i dokumentet Mål enligt högskoleförordningen):

Kunskap och förståelse – mål 1, Färdighet och förmåga - mål 1, Värderingsförmåga och förhållningssätt – mål 1 (Se även bilaga: Mål enligt Höskoleförordningen.)

Samtliga examensmål ska dock beaktas i självvärderingen.

Ett andra underlag har varit lärosätenas självvärderingar. Dessa självvärderingar har lästs av alla ledamöter och följts upp med Skype-möte för delar av bedömningsgruppen, där deltog inte arbetslivs- eller studeranderepresentanter. Bedömargruppens omdöme av självvärderingarna är att de följer gängse instruktioner om hur de ska författas och att det därför blir en likvärdig beskrivning av utbildningarna med smärre skillnader. Framförallt strukturella skillnader där det i vissa fall framgår tydligare hur utbildningarna är upplagda och i andra fall en otydlighet och vissa svårigheter att följa resonemang kring vad som har genomförts och vad som kommer att förändras i utbildningarna. Det fanns uppgifter från alla tre universitet att utveckling av kurser pågick vilket lyftes fram och även när det gällde pedagogisk kompetens togs det upp att det fanns mer långsiktiga mål att all personal

skulle få den typen av utbildning. Bedömarens tolkning av självvärderingarna, från samtliga lärosäten, är att de företrädesvis är beskrivande och rapporterande, samt i viss mån analyserande. Där finns en avslutande diskussion från de tre lärosätenas självvärderingar där det framfördes konstruktiv kritik av det egna lärosätets utbildningar respektive utvecklingspotential. Bedömningarna av utbildningarna ska inte vara en jämförelse mellan de tre universiteterna men det bör nämnas att handledningstid skilde sig avsevärt mellan den som hade minst och den som hade högst tilldelning vilket är en faktor som bör vägas in vid bedömning av kvalitén på studenternas uppsatsarbeten.

Det tredje underlaget är intervjuerna av studenter, lärare och ledning vid respektive lärosäte och för respektive utbildning. Utgångspunkten för intervjufrågorna, där alla i bedömarens grupp deltog i förslagen av vilka frågor som skulle ställas via ett Skype möte, är dels självvärderingar och dels de självständiga arbetena men även de mål som gäller för utbildningarna som nämnts ovan. Intervjuerna skedde på Mittuniversitetet i Östersund, och företrädare för Karlstads universitet och Linnéuniversitetet intervjuades via länk. De intervjuade personerna fick tillgång till intervjufrågorna en vecka före platsbesöket, där de uppmuntrats till egna kritiska reflektioner kring styrkor, svagheter och utvecklingsmöjligheter i utbildning och organisation.

Under tre dagar intervjuades tre olika grupper enligt följande ordning: studenter, lärare, och institutionsledning under i genomsnitt en timme per intervju. Mittuniversitetet hade nio representanter för sociologin, varav en student, Karlstads universitet hade fem lärare från sociologin, fem lärare från genusvetenskap och fyra lärare från Arbetsvetenskap samt sju representanter från verksamhetsnära ledning. I Karlstad tillhör Arbetsvetenskap handelshögskolan och övriga utbildningar tillhör fakulteten för humaniora och samhällsvetenskap. Intervjuerna med personalen vid Linnéuniversitetet skedde med sju lärare från Sociologin, tre lärare från Genusvetenskap (det saknas en programansvarig) och fem lärare intervjuades från Ledarskap och organisation och tre representanter intervjuades från verksamhetsnära ledning.

3 Sociologi

Sammanfattning reflektioner

Sociologiämnet vid Mittuniversitetet finns i både Sundsvall och Östersund. Det erbjuder fyra utbildningsprogram: tre kandidatprogram och ett magisterprogram. Undervisningen sker på både campus och distans. Man utbildar endast för högskole-, kandidat- och magisterexamen. Då rätten att utfärda masterexamen ej utnyttjas, kommenteras den inte av bedömargruppen.

Överlag framstår utbildningarna som välplanerade. Det finns flera goda exempel att lyfta fram. Bland annat jobbar universitetet med en satsning på studenters skrivande, som sociologin engagerat sig i. Till en av utbildningarna har man knutit en verksamhet där studenter får jobba praktiskt gentemot omgivande samhälle och med omvärldsanalys. Även ämnets branschråd med arbetslivsrepresentanter nämns som ett gott exempel av bedömargruppen. Lärosätets magisterprogram i sociologi är slutligen ett gott exempel, där undervisningen individcentreras genom att varje student knyts till ett forskningsprojekt och en mentor.

Ett problem som uppmärksammas, är att en relativt låg andel av lärarna har högskolepedagogisk utbildning. Bedömargruppen menar att ämnet måste ta fram en plan för att höja den andelen.

Det är bedömargruppens mening att obligatoriska praktikkurser, såsom till exempel på Risk- och krishanteringsprogrammet, bör ha praktikplatsgaranti.

Arbetet med att integrera ett jämställdhetsperspektiv i utbildningarna vid Mittuniversitetet har varit något eftersatt, även om frågor rörande jämställdhet och lika villkor lyfts på ämneskollegier. Bedömargruppen anser att ämnet bör prioritera ett systematiskt arbete för att integrera jämställdhet i utbildningarnas utformning och genomförande (t.ex. kurslitteratur, kursplaner, kursmål, kursinnehåll och examination), samt att kontinuerligt följa upp detta arbete.

Slutsatser och rekommendationer för hela huvudområdet

Är bra – goda exempel

- Instruktioner och tips till B-uppsatsstudenter är välskrivna och innehåller goda råd.
- Adjunkter involveras i forskningsprojekt, vilket stärker utbildningens forskningsförankring.
- Ämnet har en jämförelsevis hög timtilldelning för uppsatshandledning på C-nivån (27 timmar per uppsats).
- Sociologiämnet lägger medvetet upp undervisning för att avhjälpa de brister man noterat hos studenternas kunskaper och förmågor.

- Det universitetsgemensamma projektet Skrivlyftet har fått lärare att engagera sig för och skaffa kunskap om skrivförmågan hos studenter.
- Ämnet har format branschråd kring två av sina program där viktiga avnämare är representerade.
- Samhällsvetarprogrammet och Risk- och krishanteringsprogrammet är båda knutna till ett varsitt forskarcentrum. Detta torde stärka utbildningarnas förankring i forskningen.
- Krisbron är en intressant modell för att öka arbetsmarknadsförankringen hos ett utbildningsprogram.
- Magisterprogrammets forskningsanknytning är mycket god och undervisningen individcentrerad, vilket uppnås genom att knyta varje student till en mentor och ett forskningsprojekt.

Kan åtgärdas

- Se över den relativt låga andelen som kompetensutveckling (10%) utgör i ordinarie lektorstjänst.
- Se över i vilken mån som forskningsförankring kan säkras även på A- och B-kurser.
- Eftersom bedömargruppens genomgång av B-uppsatser visar på vissa brister vad gäller metodfärdigheter, kan det finnas skäl att se över metodkurserna på A- och B-nivå.
- Ämnet kan ta fram tydliga skrivningar om hur måluppfyllelse garanteras på kortare kurser.
- Forskningsetik kan ingå även som ett moment i B-kursens del om kvantitativ metod.

Bör åtgärdas

- Ämnet bör arbeta systematiskt med att integrera ett jämställdhetsperspektiv i hela utbildningsutbudet, vilket till exempel omfattar kurslitteratur, kursmål, kursplaner, kursinnehåll, och examinationer, samt kontinuerligt följa upp och analysera detta arbete.
- Studenternas framtida arbetsmarknad är något som bör lyftas tydligare i undervisningen på Samhällsvetarprogrammet.
- Studenter bör få återkoppling på kursvärderingar och vid kursstart bör tidigare kursvärdering ventileras.
- Alumnverksamhet bör upprättas för magisterprogrammet.
- Obligatoriska praktikkurser bör ha praktikplatsgaranti.

Måste åtgärdas

- Utarbeta en plan för att öka andelen med fullständig högskolepedagogisk utbildning i kollegiet.

3.1 Högskoleexamen

Måluppfyllelse

Mål		
K1	F1	V1
3	3	2
2	2	2
2	2	2
2	1	2
1	1	1

Kommentarer utifrån bedömningskriterier

1. Utbildningarna ska nå kraven i högskolelagen och högskoleförordningen, dvs de faktiska resultaten ska motsvara de förväntade studieresultaten

Det finns flera vägar till högskoleexamen i sociologi vid Mittuniversitetet. Sociologi A och B kan läsas både som fristående kurser och som terminer i Samhällsvetarprogrammet. I Personal- och arbetslivsprogrammet läses Sociologi A och B med inriktning mot arbetsliv och organisation, medan det första året på Risk- och krishanteringsprogrammet innefattar Sociologi A och B med inriktning mot 'Risker och kriser i samhället', respektive 'Ledning och organisering under risk och kris'. Det nämns andra kortare kurser på grundnivå i självvärderingen, men det saknas en uttömmande lista över dessa och det är oklart om de skulle kunna kombineras till t ex en A-kurs.

Sociologi A och B finns på samtliga program, men har lite olika inriktning som passar respektive program. Här finns välavvägd balans mellan de allmänsociologiska inslagen på delkurserna och programmets specifika utbildningsinnehåll. Det framstår också som att ämnet har en genomtänkt syn på vikten av både teori och praktiska inslag (såsom studiebesök eller gästföreläsningar), där man lägger stor vikt vid analytisk förmåga.

Enligt målmatrisen diskuteras och examineras inte forskningsetik på B-kursens metodkurs, där kvantitativ metod avhandlas. Målet ifråga uppfylls endast under A-kursens delkurs om kvalitativa metoder. Detta kan ses över.

Idag ges flera kortare kurser i sociologi vid lärosätet. Om de läses tillsammans, skulle de kunna ge rätt att läsa på fördjupningsnivå. Det finns därför skäl att se över att de ämnesspecifika målen för en högskoleexamen uppfylls på dessa kortare kurser.

Som framgår ovan, fallerar två uppsatser vad gäller mål 2 för högskoleexamen. Vid en läsning av bedömargruppens kommentarer på uppsatserna, framgår att båda har ett undermåligt metodavsnitt. Detta kan vara skäl att se över metodundervisningen på

A- och B-kurserna. En av uppsatserna når inte upp till något av målen, men eftersom övriga uppsatser uppnår målen 1.1 och 3, är detta utfall inte tillräckligt för att dra generella slutsatser om kursers innehåll och upplägg.

I självvärderingen anges att man lägger vikt vid en etikdiskussion i B-uppsatser, vilket är bra. Bilagda instruktioner och tips till B-uppsatsstudenter är goda exempel på hur sådana instruktioner kan se ut.

2. Undervisningen ska fokusera på studenters lärande

Bilden av lärosätets undervisning i sociologi, såsom den framstår i självvärderingen, är positiv. Lärarna arbetar särskilt med studenternas analytiska förmåga, eftersom de ser att många studenter har problem med just den aspekten. Seminarierna har varierade upplägg där olika tekniker tillämpas, bland annat diskussioner utifrån bildmaterial. Arbetsdagar, där studenterna tilldelas uppgifter på morgonen som de sedan genomför under dagen, är ett annat intressant upplägg. På fristående kurs får studenter bland annat diskutera social stratifiering tillsammans med gymnasister och allmänhet, något som även torde väcka intressanta frågor om pedagogik hos studenterna. Att lärare redan på B-nivå uppmanar studenter att själva leta upp litteratur utifrån sina intressen, ställer höga, men rimliga, krav på studenterna.

I självvärderingen framgår att studenterna på A- och B-nivåerna på ett föredömligt sätt får arbeta konkret med olika uppgifter vid sidan av de mer traditionella föreläsningarna och seminarierna.

3. Undervisningens innehåll och form ska vila på vetenskaplig och/eller konstnärlig grund samt beprövad erfarenhet

Arbetet med att förankra utbildningen i forskning framstår som långt framskridet vid Mittuniversitetets sociologiämne. Man har ambitionen att all undervisande personal ska forska och att all forskande personal ska undervisa, den så kallade 20/80-regel. Regeln tycks relativt väl realiserad, framför allt genom att de universitetsinterna forskningsmedlen fördelas lika bland personalen och genom strävan att involvera fler i externfinansierade forskningsprojekt. Dock finansierar lärosätet som regel endast 10% kompetensutvecklingstid (samt ytterligare 5% för administration) för lektorer. Detta är en jämförelsevis låg siffra.

I självvärderingen uppger ämnet att man söker matcha lärares vetenskapliga orientering med kurser där lärarna undervisar. Samtidigt uppger studentrepresentanten att lärarnas forskningserfarenhet sällan uppmärksammas i undervisningen. Samma självvärdering anger också att denna matchning framför allt märks på avancerad nivå. Överlag upplever bedömargruppen att vetenskaplig förankring väger tyngre på avancerad nivå, där lärare också behöver docentmeritering för att få undervisa. Medan det finns skäl för denna viktning, bör kopplingen mellan undervisning och lärarnas forskningserfarenheter även diskuteras för grundnivån.

Dessa anmärkningar om lärarnas forskningserfarenheter i undervisningen förtar dock ej intrycket av att programmen och fristående kurser överlag är kopplade till ämnets forskning.

4. De som är verksamma i utbildningen ska ha aktuell högskolepedagogisk/ämnesdidaktisk kompetens

Det framgår av bilagor till självvärderingen att jämförelsevis liten andel av lärarna vid Mittuniversitetets sociologiämne har avklarat aktuell högskolepedagogisk utbildning. Av de 29 personer som har anställning om 100% vid ämnet (inklusive de som är tjänstlediga på deltid), har endast 11 personer, eller 38%, fullständig högskolepedagogisk utbildning. Dessa siffror innefattar visserligen sannolikt även doktorander, eftersom tabellen inte särredovisar dem (de listas på samma sätt som adjunkter). Självvärderingen hävdar att en majoritet av de disputerade vid ämnet har en högskolepedagogisk utbildning. Detta stämmer dock ej enligt tabellen; där är det 11 disputerade personer som saknar HPU, medan endast 9 har den. Möjligen beror diskrepansen på att lite olika kategorier av lärare räknats.

Bedömargruppen anser att denna andel är alltför låg och att institutionen måste sätta in medel för att höja den, både bland disputerade och bland adjunkter. Det framgick av samtal med ledningsgruppen att den högskolepedagogiska utbildningen vid lärosätet är öppen för allmänheten, vilket innebär att platser för lärosätets egna lärare är begränsade på kursen. Bedömargruppen anser att frånvaron av en HPU-kurs för det egna lärosätets lärare är problematisk. Det finns dock högskolepedagogiska kurser att läsa på distans – särskilt internationellt. Bedömargruppen råder därför institutionen att bland annat hänvisa sin personal till dessa distanskurser för att höja sin högskolepedagogiska kompetens.

5. Utbildningen ska vara användbar för studenter och samhälle

Branschråd är knutna till två av programmen, och ämnet arbetar med alumnverksamheter gentemot tidigare studenter. Däremot är det oklart huruvida branschråd och alumnverksamhet finns knutna till fristående A- och B-kurser och berör dem som tar en högskoleexamen i sociologi.

Det universitetsgemensamma projektet Skrivlyftet ska nämnas som ett gott exempel. Två av lärarna vid sociologiämnet har genomgått projektets kurs, vilket lett till att ämnet utvecklar inslag på program och kurser som syftar till att förbättra studenters skrivande.

6. Studenterna ska ha inflytande i planering, genomförande och uppföljning av utbildningen

Det framstår i självvärderingen som att kursvärderingar utöver de universitetsgemensamma görs, samt att resultatet återkopplas till programråden. Detta är dock inte alldeles tydligt; eventuellt avses de universitetsgemensamma

digitala utvärderingarna. Överlag är bedömargruppens mening att kompletterande kursvärderingar bör göras vid sidan av de digitala universitetsgemensamma system som ofta har låg svarsfrekvens.

Det framgår av självvärderingen att samtliga tre program har programråd knutna till sig. Dessa sammanträder fyra gånger per år, och fokuserar särskilt på studenternas återkoppling angående sina utbildningar. Detta tycks fungera mycket bra. De fristående kurserna har dock inte ett ämnesråd dit studenter på samma sätt kan vända sig och ge återkoppling. Den intervjuade studentrepresentanten menade att redogörelser för tidigare kursvärderingar och åtgärder sällan ges. Ämneskollegierna ska bevistas av en representant från studentkåren, men en sådan saknas ofta. Här finns det anledning att se över formerna för studentinflytande genom studentrepresentation på de fristående kurserna.

7. I utbildningen ska ett jämställdhetsperspektiv mellan män och kvinnor vara säkerställt och integrerat i såväl utformning som genomförande

Under det senaste året har regeringen sjösatt ett omfattande arbete med jämställdhetsintegrering vid Sveriges lärosäten. Vid Mittuniversitetets sociologiämne har detta inte märkts särskilt tydligt. Delar av personalen har genomgått en pilotutbildning för HBTQ-certifiering – dock har ämnet och institutionen som helhet ej HBTQ-certifierats. Fakulteten har tillsatt ett likavillkorsombud, men eftersom hen arbetar mot samtliga fakultetens institutioner, märks arbetet inte av på ämnesnivå. Överlag ger intervjuer med både lärare och ledning intryck av att ett systematiskt arbete med att integrera ett jämställdhetsperspektiv i utbildningsverksamheten saknas vid ämnet. Endast en student intervjuades; denne menade att det fanns ett jämställdhetsperspektiv i undervisningen.

I självvärderingen konstateras att både analys av bristande jämställdhet och att systematiskt integrera jämställdhet är viktigt, men saknas vid Mittuniversitetets sociologiämne. Det är uppenbart utifrån självvärderingen att ämnet reflekterar väl och kritiskt om jämställdhet och likabehandling, vilket är bra. Ämnet har systematiskt skrivit ut förmån på författare i utbildningarnas litteraturlistor för att öka transparensen vad gäller andelen vad gäller författare som är kvinnor respektive män. Bedömargruppen konstaterar dock att medan dessa steg kan vara början på en kartläggning, återstår siffror och annan data att sammanställa, slutsatser att dras och förändringsarbete att genomföras.

Sett endast till personer med anställningar om 100% (inklusive de som är tjänstlediga på deltid), består lärarlaget av 18 kvinnor och 10 män. Av dessa har 9 kvinnor (50%) och 3 män (33%) tidsbegränsade anställningar.

Bedömargruppen instämmer med självvärderingen och anser att ämnet bör arbeta systematiskt för att säkerställa att ett jämställdhetsperspektiv integreras i utbildningarna och att detta arbete kontinuerligt följs upp.

Slutsatser och rekommendationer

Är bra – goda exempel

- Instruktioner och tips till B-uppsatsstudenter är välskrivna och innehåller goda råd.
- Adjunkter involveras i forskningsprojekt, vilket sannolikt stärker utbildningens forskningsförankring.

Kan åtgärdas

- Se över den relativt låga andel av ordinarie lektorstjänst som vigs åt kompetensutveckling (10%).
- Eftersom bedömargruppens genomgång av B-uppsatser visar på vissa brister vad gäller metodfärdigheter, kan det finnas skäl att se över metodkurserna på A- och B-nivå.
- Se över i vilken mån forskningsförankring tydligare kan säkras även på A- och B-kurser.
- Ämnet kan ta fram tydliga skrivningar om hur måluppfyllelse garanteras på kortare kurser.
- Forskningsetik kan ingå även som ett moment i B-kursens del om kvantitativ metod.

Bör åtgärdas

- Ämnet bör säkerställa att bristande jämställdhet som framkommer analyseras och förändringar genomförs för att säkerställa att jämställdhetsperspektivet systematiskt integreras i såväl utbildningarnas utformning och genomförande och examination (till exempel kurslitteratur, kursmål, kursplan, kursinnehåll och examination), samt att detta arbete kontinuerligt följs upp.

Måste åtgärdas

- Ämnet måste utarbeta en plan för att öka andelen med fullständig högskolepedagogisk utbildning i kollegiet.

3.2 Kandidatexamen

Måluppfyllelse

Mål		
K1	F1	V1
3	3	3
2	2	2

2	2	2
1	2	2
2	1	2

Kommentarer utifrån bedömningskriterier

1. Utbildningarna ska nå kraven i högskolelagen och högskoleförordningen, dvs de faktiska resultaten ska motsvara de förväntade studieresultaten

Sociologiämnet vid Mittuniversitetet har flera vägar till kandidatexamen. Ämnet erbjuder tre utbildningsprogram på kandidatnivå, samt fristående kurser upp till C-nivå som kan kombineras med andra kurser för att nå en kandidatexamen.

Kandidatprogrammen är Samhällsvetarprogrammet, Risk- och krishanteringsprogrammet, och Personal- och arbetslivsprogrammet.

Mittuniversitetet består av två campus – Sundsvall och Östersund. Sociologiämnet finns på båda orterna och har delat upp utbildningarna mellan sig. Syftet är bland annat att inte konkurrera med varandra. Således läses Samhällsvetarprogrammet och fristående kurser i (eller på distans från) Sundsvall, medan Östersund erbjuder Personal- och arbetslivsprogrammet och Risk- och krishanteringsprogrammet.

Bilden som ges i självvärderingen är av ett sammansvetsat kollegium, som delar såväl forskning som didaktiska resurser. Man har gemensamma möten och arbetsdagar, där kollegiet från båda orterna sammanstrålar. Lärarlaget framhålls som en resurs i lärarnas pedagogiska gärning.

Bilden av undervisning på C-nivån, visar på ett traditionellt upplägg med genomtänkta teori-, metod och uppsatskurser. Seminarier varvas med föreläsningar och studenterna involveras i ett självständigt arbete. Möjligen kan man fundera på om C-teori inte bör utgå från att studenter redan kan "redogöra för innebörden av centrala sociologiska begrepp, teorier och perspektiv", vilket kursdokumentet nu anger som mål.

Bedömning av kandidatuppsatser ger inga särskilda skäl att ifrågasätta måluppfyllelsen på Mittuniversitetets utbildningar.

Bedömargruppen noterar att Mittuniversitetets sociologiämne har en jämförelsevis hög timtilldelning för uppsatshandledning på kandidatnivå – 27 timmar per uppsats – vilket är positivt.

2. Undervisningen ska fokusera på studenters lärande

Av självvärderingen framgår att ämnet vinnlägger sig om pågående högskoledidaktiska samtal. Bilden som ges är att lärare jobbar gemensamt med utformning av kurser och kursinnehåll, och att frågor om studenters lärande då står i fokus.

Platsbesöket gav vid handen att tillgängligheten till lärare är god vid Mittuniversitetets sociologiämne, vilket torde innebära en mer individorienterad undervisning.

I självvärderingen skriver ämnet att förmågan att kritiskt granska och värdera teoretiska begrepp ofta är svag hos studenter på grundnivå. Därför argumenteras för behovet av seminarier och liknande diskuterande inslag. Detta är ett gott exempel på att fokus läggs på studenters lärande.

Lärarna vinnlägger sig om att använda olika former av examination, för att studenterna ska kunna uppvisa olika aspekter av sina kunskaper.

3. Undervisningens innehåll och form ska vila på vetenskaplig och/eller konstnärlig grund samt beprövad erfarenhet

Arbetet med att förankra utbildningen i forskning framstår som långt framskridet vid Mittuniversitetets sociologiämne. Man har ambitionen att all undervisande personal ska forska och att all forskande personal ska undervisa, den så kallade 20/80-regel. Regeln tycks relativt väl realiserad, framför allt genom att de universitetsinterna forskningsmedlen fördelas lika bland personalen och genom strävan att involvera fler i externfinansierade forskningsprojekt. Dock finansierar lärosätet som regel endast 10% kompetensutvecklingstid (samt ytterligare 5% för administration) för lektorer. Detta är en jämförelsevis låg siffra.

I självvärderingen uppger ämnet att man söker matcha lärares vetenskapliga orientering med kurser där lärarna undervisar. Samtidigt uppger studentrepresentanten att lärarnas forskningserfarenhet sällan uppmärksammas i undervisningen. Samma självvärdering anger också att denna matchning framför allt märks på avancerad nivå. Överlag upplever bedömargruppen att vetenskaplig förankring väger tyngre på avancerad nivå, där lärare också behöver docentmeritering för att få undervisa. Medan det finns skäl för denna viktning, bör kopplingen mellan undervisning och lärarnas forskningserfarenheter även diskuteras för grundnivån.

Dessa anmärkningar om lärarnas forskningserfarenheter i undervisningen förtar dock ej intrycket av att programmen och fristående kurser överlag är kopplade till ämnets forskning.

4. De som är verksamma i utbildningen ska ha aktuell högskolepedagogisk/ämnesdidaktisk kompetens

Det framgår av bilagor till självvärderingen att jämförelsevis liten andel av lärarna vid Mittuniversitetets sociologiämne har avklarat aktuell högskolepedagogisk utbildning. Av de 29 personer som har anställning om 100% vid ämnet (inklusive de som är tjänstlediga på deltid), har endast 11 personer, eller 38%, fullständig högskolepedagogisk utbildning. Dessa siffror innefattar visserligen sannolikt även doktorander, eftersom tabellen inte särredovisar dem (de listas på samma sätt som

adjunkter). Självvärderingen hävdar att en majoritet av de disputerade vid ämnet har en högskolepedagogisk utbildning. Detta stämmer dock ej enligt tabellen; där är det 11 disputerade personer som saknar HPU, medan endast 9 har den. Möjligen beror diskrepansen på att lite olika kategorier av lärare räknats.

Bedömargruppen anser att denna andel är alltför låg och att institutionen måste sätta in medel för att höja den, både bland disputerade och bland adjunkter. Det framgick av samtal med ledningsgruppen att den högskolepedagogiska utbildningen vid lärosätet är öppen för allmänheten, vilket innebär att platser för lärosätets egna lärare är begränsade på kursen. Bedömargruppen anser att frånvaron av en HPU-kurs för det egna lärosätets lärare är problematisk. Det finns dock högskolepedagogiska kurser att läsa på distans – särskilt internationellt. Bedömargruppen råder därför institutionen att bland annat hänvisa sin personal till dessa distanskurser för att höja sin högskolepedagogiska kompetens.

5. Utbildningen ska vara användbar för studenter och samhälle

Branschråd är knutna till två av programmen, och ämnet arbetar med alumnverksamheter gentemot tidigare studenter.

Det är positivt att praktikkurser ges inom ramen för programmen. På Risk- och krishanteringsprogrammet är praktikkursen obligatorisk. Det framstår som oklart huruvida praktikkurserna i de andra programmen är obligatoriska. Däremot klargjorde intervjuerna under platsbesöket att studenterna genomgående själva förväntas hitta sina praktikplatser. Ingen ersättning utgår från universitetet till praktikplatserna. Bedömargruppen anser att i den mån praktikkurser är obligatoriska, bör praktikplats garanteras av lärosätet.

Det universitetsgemensamma projektet Skrivlyftet ska nämnas som ett gott exempel. Två av lärarna vid sociologiämnet har genomgått projektets kurs, vilket lett till att ämnet utvecklar inslag på program och kurser som syftar till att förbättra studenters skrivande.

6. Studenterna ska ha inflytande i planering, genomförande och uppföljning av utbildningen

Det framstår i självvärderingen som att kursvärderingar utöver de universitetsgemensamma görs, samt att resultatet återkopplas till programråden. Detta är dock inte alldeles tydligt; eventuellt avses de universitetsgemensamma digitala utvärderingarna. Överlag är bedömargruppens mening att kompletterande kursvärderingar bör göras vid sidan av de digitala universitetsgemensamma system som ofta har låg svarsfrekvens.

Det framgår av självvärderingen att samtliga tre program har programråd knutna till sig. Dessa sammanträder fyra gånger per år, och fokuserar särskilt på studenternas återkoppling angående sina utbildningar. Detta tycks fungera mycket bra. De fristående kurserna har dock inte ett ämnesråd dit studenter på samma sätt kan vända

sig och ge återkoppling. Den intervjuade studentrepresentanten menade att redogörelser för tidigare kursvärderingar och åtgärder sällan ges. Ämneskollegierna ska vara beivrade av en representant från studentkåren, men en sådan saknas ofta. Här finns det anledning att se över formerna för studentinflytande genom studentrepresentation på de fristående kurserna.

7. I utbildningen ska ett jämställdhetsperspektiv mellan män och kvinnor vara säkerställt och integrerat i såväl utformning som genomförande

Under det senaste året har regeringen sjösatt ett omfattande arbete med jämställdhetsintegrering vid Sveriges lärosäten. Vid Mittuniversitetets sociologiämne har detta inte märkts särskilt tydligt. Delar av personalen har genomgått en pilotutbildning för HBTQ-certifiering – dock har ämnet och institutionen som helhet ej HBTQ-certifierats. Fakulteten har tillsatt ett likavillkorsombud, men eftersom hen arbetar mot samtliga fakultetens institutioner, märks arbetet inte av på ämnesnivå. Överlag ger intervjuer med både lärare och ledning intryck av att ett systematiskt arbete med att integrera ett jämställdhetsperspektiv i utbildningsverksamheten saknas vid ämnet. Endast en student intervjuades; denne menade att det fanns ett jämställdhetsperspektiv i undervisningen.

I självvärderingen konstateras att både analys av bristande jämställdhet och att systematiskt integrera jämställdhet är viktigt, men saknas vid Mittuniversitetets sociologiämne. Det är uppenbart utifrån självvärderingen att ämnet reflekterar väl och kritiskt om jämställdhet och likabehandling, vilket är bra. Ämnet har systematiskt skrivit ut förnamn på författare i utbildningarnas litteraturlistor för att öka transparensen vad gäller andelen vad gäller författare som är kvinnor respektive män. Bedömargruppen konstaterar dock att medan dessa steg kan vara början på en kartläggning, återstår siffror och annan data att sammanställa, slutsatser att dras och förändringsarbete att genomföras.

Sett endast till personer med anställningar om 100% (inklusive de som är tjänstlediga på deltid), består lärarlaget av 18 kvinnor och 10 män. Av dessa har 9 kvinnor (50%) och 3 män (33%) tidsbegränsade anställningar.

Bedömargruppen instämmer med självvärderingen och anser att ämnet bör arbeta systematiskt för att säkerställa att ett jämställdhetsperspektiv integreras i utbildningarna och att detta arbete kontinuerligt följs upp.

Slutsatser och rekommendationer

Är bra – goda exempel

- Ämnet har en jämförelsevis hög timtilldelning för uppsatshandledning på C-nivån (27 timmar per uppsats).
- Sociologiämnet lägger upp delar av undervisningen för att avhjälpa brister man noterat bland studenternas kunskaper och förmågor.

- Det universitetsgemensamma projektet Skrivlyftet har fått lärare att engagera sig för och skaffa kunskap om skrivförmågan hos studenter.
- Ämnet har format branschråd kring två av sina program, där viktiga avnämare är representerade.
- Samhällsvetarprogrammet och Risk- och krishanteringsprogrammet är båda knutna till varsitt forskarcentrum. Detta torde stärka utbildningarnas förankring i forskningen.
- Krisbron är en intressant modell för att öka arbetsmarknadsförankringen hos ett utbildningsprogram.

Kan åtgärdas

- Studenternas framtida arbetsmarknad är något som kan lyftas tydligare i undervisningen på Samhällsvetarprogrammet.
- Studentrepresentation kan ses över för de fristående kursernas vidkommande.

Bör åtgärdas

- Studenter bör få återkoppling på kursvärderingar, och vid kursstart bör tidigare kursomgångs värdering ventileras. Om det inte redan görs, bör också egna skriftliga kursvärderingar göras vid sidan av de universitetsgemensamma digitala.
- Obligatoriska praktikkurser bör ha praktikplatsgaranti.
- Ämnet bör säkerställa att bristande jämställdhet som framkommer analyseras och förändringar genomförs för att säkerställa att jämställdhetsperspektivet systematiskt integreras i såväl utbildningarnas utformning och genomförande och examination (t.ex kurslitteratur, kursmål, kursplan, kursinnehåll och examination), samt att detta arbete kontinuerligt följs upp.

3.2.1 Samhällsvetarprogrammet, 180 hp

Samhällsvetarprogrammet består bland annat av ordinarie sociologikurser A till C. Undervisning bedrivs i Sundsvall. Intrycket som bedömargruppen fått är att programmet fungerar väl.

3. Undervisningens innehåll och form ska vila på vetenskaplig och/eller konstnärlig grund samt beprövad erfarenhet

I självvärderingen framgår att Samhällsvetarprogrammet är kopplat till Forum för genusvetenskap, vilket bland annat möjliggör för studenter att skriva uppsatser kopplade till pågående forskningsprojekt inom den miljön. Tillsammans med Risk- och krishanteringsprogrammet, är detta ett gott exempel på hur utbildningsprogram

kan kopplas till forskningsmiljöer för att tydliggöra undervisningens vetenskapliga grund.

5. Utbildningen ska vara användbar för studenter och samhälle

Det framkom vid platsbesöket att arbetsmarknad överlag är något som sällan berörs i undervisningen på programmet. Bedömaregruppen anser att detta kan förbättras. Utbildningen har ett branschråd knutet till sig, där relevanta arbetsgivare är representerade. Detta är mycket positivt.

6. Studenterna ska ha inflytande i planering, genomförande och uppföljning av utbildningen

Det finns ett programråd med studentrepresentanter knutet till programmet. Vid platsbesöket framgick att studenter inte får återkoppling på kursvärderingar och att lärare inte går igenom föregående kursvärdering vid kursstart. Detta är något som bör åtgärdas i syfte att öka transparens och därmed möjligheter till inflytande för studenter.

3.2.2 Personal- och arbetslivsprogrammet, 180 hp

Övergripande är bedömaregruppens intryck att Personal- och arbetslivsprogrammet fungerar väl.

5. Utbildningen ska vara användbar för studenter och samhälle

Utbildningen har ett branschråd knutet till sig, där relevanta arbetsgivare är representerade. Detta är mycket positivt, även om det i materialet inte ges exempel på hur detta råd har påverkat programmet och undervisningen.

3.2.3 Risk- och krishanteringsprogrammet, 180 hp

Det framkom vid platsbesöket att praktikkursen är obligatorisk på programmet, samtidigt som praktikplats ej garanteras. Detta sakförhållande bör korrigeras, endera så att praktikplats garanteras, eller så att studenter som ej hittar praktikplats erbjuds annan undervisning som hjälper dem att uppnå kandidatexamens mål.

3. Undervisningens innehåll och form ska vila på vetenskaplig och/eller konstnärlig grund samt beprövad erfarenhet

Risk- och krishanteringsprogrammet utgår från forskning som bedrivits och bedrivs vid lärosätet, framför allt vid Risk- och krisforskningscentrum. Tillsammans med Samhällsvetarprogrammet är programmet ett gott exempel på hur undervisning kan knytas till forskning.

5. Utbildningen ska vara användbar för studenter och samhälle

Inom ramen för Risk- och krishanteringsprogrammet bedrivs den så kallade Krisbron, en verksamhet där studenter engageras för att länka utbildning och forskning till avnämare, samt göra omvärldsbevakningar. Krisbron anordnar också minikonferenser. Denna verksamhet ska lyftas fram som ett gott exempel.

3.2.4 Fristående kurs

Lärosätet bör kunna redogöra tydligare för vilka kurser som ges i sociologi, inklusive kortare kurser, samt vilka mål för kandidatexamen de examinerar.

3.3 Magisterexamen - Magisterprogram i sociologi med inriktning mot forskning, 60 hp

Måluppfyllelse

Mål		
K1	F1	V1
2	2	2
2	1	2
3	2	3
3	3	3

Kommentarer utifrån bedömningskriterier

1. Utbildningarna ska nå kraven i högskolelagen och högskoleförordningen, dvs de faktiska resultaten ska motsvara de förväntade studieresultaten

Magisterprogrammet i sociologi med inriktning forskning omfattar 60 hp.

Programmet lägger särskilt fokus vid genus, organisation och arbetsliv, samt risk och kris i samhället. I början av programmet får studenten välja ett pågående forskningsprojekt till vilket hen knyts under utbildningstiden. Samtliga studenter får också en mentor, som ska verka som en brygga till forskningsprojektet. Detta upplägg med forskningsnära utbildning, där studenterna jobbar inom faktiska projekt, är en spännande form för utbildningar på avancerad nivå. Bedömargruppen anser att magisterprogrammet och särskilt dess upplägg med mentorer, bör framhållas som ett gott exempel.

Uppsatsbedömningarna ger inte skäl till kritik, utan stärker snarare det goda intrycket. För två av målen har hälften av uppsatserna mycket hög måluppfyllelse.

2. Undervisningen ska fokusera på studenters lärande

Genom upplägget med mentorer och forskningsprojekt, läggs stor vikt vid den enskilda studentens lärande.

3. Undervisningens innehåll och form ska vila på vetenskaplig och/eller konstnärlig grund samt beprövad erfarenhet

Bilden som ges av utbildningen är att den vilar tydligt på vetenskaplig grund genom förankring i pågående forskningsprojekt och forskningscentra. Enligt intervju med ledningen, krävs minst docentnivå för att få undervisa på avancerad nivå, vilket torde bidra till att förstärka kopplingen till forskning på magisterprogrammet – samtidigt som samma koppling riskerar att minska på grundnivån genom fördelningen av docenters och professorers undervisningstid.

4. De som är verksamma i utbildningen ska ha aktuell högskolepedagogisk/ämnesdidaktisk kompetens

Det framgår av bilagor till självvärderingen att jämförelsevis liten andel av lärarna vid Mittuniversitetets sociologiämne har avklarat aktuell högskolepedagogisk utbildning. Av de 29 personer som har anställning om 100% vid ämnet (inklusive de som är tjänstlediga på deltid), har endast 11 personer, eller 38%, fullständig högskolepedagogisk utbildning. Dessa siffror innefattar visserligen sannolikt även doktorander, eftersom tabellen inte särredovisar dem (de listas på samma sätt som adjunkter). Självvärderingen hävdar att en majoritet av de disputerade vid ämnet har en högskolepedagogisk utbildning. Detta stämmer dock ej enligt tabellen; där är det 11 disputerade personer som saknar HPU, medan endast 9 har den. Möjligen beror diskrepansen på att lite olika kategorier av lärare räknats.

Bedömargruppen anser att denna andel är alltför låg och att institutionen måste sätta in medel för att höja den, både bland disputerade och bland adjunkter. Det framgick av samtal med ledningsgruppen att den högskolepedagogiska utbildningen vid lärosätet är öppen för allmänheten, vilket innebär att platser för lärosätets egna lärare är begränsade på kursen. Bedömargruppen anser att frånvaron av en HPU-kurs för det egna lärosätets lärare är problematisk. Det finns dock högskolepedagogiska kurser att läsa på distans – särskilt internationellt. Bedömargruppen råder därför institutionen att bland annat hänvisa sin personal till dessa distanskurser för att höja sin högskolepedagogiska kompetens.

5. Utbildningen ska vara användbar för studenter och samhälle

Under platsbesöket framgick att lärare och ledning upplever att studenter på magisterutbildningen lätt får jobb efter examen. Till skillnad från andra program, har magisterprogrammet dock inget branschråd knutet till sig, och det finns inga uppgifter om alumnverksamhet. Det finns en risk med utbildningar som har tydlig forskningsorientering att studenterna ställer in sig på forskningsstudier, fast mycket få sedan går vidare till doktorandnivån. Därför kan det vara viktigt att på olika sätt visa på alternativa karriärvägar under utbildning på avancerad nivå. Bedömargruppen anser att ämnet bör upprätta alumnverksamhet för magisterprogrammet i sociologi.

6. Studenterna ska ha inflytande i planering, genomförande och uppföljning av utbildningen

Till programmet finns ett programråd knutet, där studentrepresentanter medverkar. Detta råd tycks ha haft visst inflytande på utbildningen.

7. I utbildningen ska ett jämställdhetsperspektiv mellan män och kvinnor vara säkerställt och integrerat i såväl utformning som genomförande

Under det senaste året har regeringen sjösatt ett omfattande arbete med jämställdhetsintegrering vid Sveriges lärosäten. Vid Mittuniversitetets sociologiämne har detta inte märkts särskilt tydligt. Delar av personalen har genomgått en pilotutbildning för HBTQ-certifiering – dock har ämnet och institutionen som helhet ej HBTQ-certifierats. Fakulteten har tillsatt ett likavillkorsombud, men eftersom hen arbetar mot samtliga fakultetens institutioner, märks arbetet inte av på ämnesnivå. Överlag ger intervjuer med både lärare och ledning intryck av att ett systematiskt arbete med att integrera ett jämställdhetsperspektiv i utbildningsverksamheten saknas vid ämnet. Endast en student intervjuades; denne menade att det fanns ett jämställdhetsperspektiv i undervisningen.

I självvärderingen konstateras att både analys av bristande jämställdhet och att systematiskt integrera jämställdhet är viktigt, men saknas vid Mittuniversitetets sociologiämne. Det är uppenbart utifrån självvärderingen att ämnet reflekterar väl och kritiskt om jämställdhet och likabehandling, vilket är bra. Ämnet har systematiskt skrivit ut förnamn på författare i utbildningarnas litteraturlistor för att öka transparensen vad gäller andelen vad gäller författare som är kvinnor respektive män. Bedömaregruppen konstaterar dock att medan dessa steg kan vara början på en kartläggning, återstår siffror och annan data att sammanställa, slutsatser att dras och förändringsarbete att genomföras.

Sett endast till personer med anställningar om 100% (inklusive de som är tjänstlediga på deltid), består lärarlaget av 18 kvinnor och 10 män. Av dessa har 9 kvinnor (50%) och 3 män (33%) tidsbegränsade anställningar.

Bedömaregruppen instämmer med självvärderingen och anser att ämnet bör arbeta systematiskt för att säkerställa att ett jämställdhetsperspektiv integreras i utbildningarna och att detta arbete kontinuerligt följs upp.

Slutsatser och rekommendationer

Är bra – goda exempel

- Magisterprogrammets forskningsanknytning är mycket god och undervisningen individcentrerad, vilket uppnås genom att knyta varje student till en mentor och ett forskningsprojekt.

Bör åtgärdas

- Alumnverksamhet bör upprättas för magisterprogrammet.
- Ämnet bör säkerställa att bristande jämställdhet som framkommer analyseras och förändringar genomförs för att säkerställa att jämställdhetsperspektivet systematiskt integreras i såväl utbildningarnas utformning och genomförande och examination (t.ex kurslitteratur, kursmål, kursplan, kursinnehåll och examination).

3.4 Masterexamen

Kommentarer utifrån bedömningskriterier

Sedan 2012 saknar Mittuniversitetet en masterutbildning i sociologi, trots att möjlighet att examinera masterstudenter finns. Eftersom inga studenter examineras, ger bedömargruppen inga kommentarer för denna nivå.

4 Bilaga, Valda examensmål

För att göra utvärdering gentemot lärandemålen i examensordningen lättare att hantera har bedömargruppen valt att splittra upp långa lärandemål i mindre delar och därefter numrerat lärandemålen inom respektive lärandemålskategori

- Kunskap och förståelse
- Färdighet och förmåga
- Värderingsförmåga och förhållningssätt

Som exempel syftar lärandemål **K2** i tabeller över bedömd måluppfyllelse för självständiga arbeten därmed till det, enligt bedömargruppens numrering, andra lärandemålet i kategorin kunskapsmål. Bedömargruppens numrering framgår av listorna nedan under respektive examen.

Högskoleexamen

- **K1:** visa kunskap och förståelse inom det huvudsakliga området (huvudområdet) för utbildningen, inbegripet kännedom om områdets vetenskapliga grund och kunskap om några tillämpliga metoder inom området.
- **F1:** visa förmåga att söka, samla och kritiskt tolka relevant information för att formulera svar på väldefinierade frågeställningar inom huvudområdet för utbildningen.
- **V1:** visa kunskap om och ha förutsättningar för att hantera etiska frågeställningar inom huvudområdet för utbildningen.

Kandidatexamen

- **K1:** visa kunskap och förståelse inom huvudområdet för utbildningen, inbegripet kunskap om områdets vetenskapliga grund, kunskap om tillämpliga metoder inom området, fördjupning inom någon del av området samt orientering om aktuella forskningsfrågor.
- **F1:** visa förmåga att söka, samla, värdera och kritiskt tolka relevant information i en problemställning samt att kritiskt diskutera företeelser, frågeställningar och situationer.
- **V1:** visa förmåga att inom huvudområdet för utbildningen göra bedömningar med hänsyn till relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter.

Magisterexamen

- **K1:** visa kunskap och förståelse inom huvudområdet för utbildningen, inbegripet såväl överblick över området som fördjupade kunskaper inom

vissa delar av området samt insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete.

- **F1:** visa förmåga att integrera kunskap och att analysera, bedöma och hantera komplexa företeelser, frågeställningar och situationer, även med begränsad information.
- **V1:** visa förmåga att inom huvudområdet för utbildningen göra bedömningar med hänsyn till relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter samt visa medvetenhet om etiska aspekter på forsknings- och utvecklingsarbete.

5 Bilaga Arbetsprocess och reflektioner över bedömarens arbete

Det administrativa arbetet och att följa uppgjorda tidsplaner har fungerat utmärkt av alla deltagare i bedömarens grupp. Det har varit ett stort material som har skickats ut till bedömarens grupp att ta del av och vissa oklarheter uppstod bland annat hur bedömningen skulle ske vid kalibreringen av studenternas självständiga arbeten, det löste sig dock senare.

Bedömarens grupp har fysiskt träffats vid två sammankomster och det var dels en inledande dag när uppdraget informerades om och dels tre dagar när intervjuerna med de tre universiteterna genomfördes. Mellan januari och maj träffades delar av bedömarens grupp via Skype möten och email kommunikation. Det gällde kalibrering av studenternas självständiga arbeten, diskussion om självvärderingarna samt när intervjufrågorna formulerades.

Det har varit en bra uppslutning från lärare och verksamhetsnära ledning vid alla tre universitet. Studenterna har deltagit med några få undantag, Mittuniversitetet hade en student som deltog där hade det varit bra om fler hade representerat de olika ämnena samt inriktningarna. Rekommendationen från de närvarande studenterna var att ett bidrag borde kunna utgå för att få en bredare uppslutning från studenthåll.